ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/22/825

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	21.04.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	17.03.2022 (registreeritud inspektsioonis 18.03.2022)
Teabevaldaja	Transpordiamet aadress: Valge 4, 11413 Tallinn e-posti aadress: info@transpordiamet.ee
Vaide esitaja	Aviation Consulting OÜ aadress: Purde tn 6/2-24, 12013 Tallinn e-posti aadress: xxxx@aviation.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse käigus on Transpordiamet vaide esitajale teatanud, et tal puuduvad teabenõudes soovitud dokumendid;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. 09.03.2022 esitas vaide esitaja Transpordiametile teabenõude, milles soovis järgmist teavet:
a) millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide;
b) millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud praktiliste teadmiste ja oskuste testi. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide;
c) millal on Transpordiamet sertifitseerinud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide

2. Vaide esitaja vastas teabenõudele 17.03.2022 ja selgitas koolituste ja sertifitseerimise korda ja õiguslikke aluseid, kuid teabenõude vastusest ei selgunud üheselt kas Transpordiametil on teabenõude punktis 1 ja 2 soovitud dokumendid või ei.
3. Vaide esitaja leidis, et teabenõue ei ole täidetud nõuetekohaselt ja esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Esitasin 09.03.2022 Transpordiametile teabenõude, mille sisu oli järgmine:
Seoses julgestusteenuse osutaja vahetumisega Pärnu lennuväljal teostavad seal alates 2022 reisijate ning nende pagasi läbivaatust Viking Security AS julgestustöötajad. Vastavalt määrusele 2015/1998 peab läbivaatust teostav isik olema pädeva asutuse sertifitseeritud. Transpordiameti peadirektori üldkorraldusliku ettekirjutusega kehtestatud Eesti tsiviillennunduse julgestuskäsiraamatu punkt 11.3.2 kohaselt peab sellise isiku koolitus olema läbi viidud Transpordiameti heaks kiidetud koolituskava alusel ning koolitaja peab testima tema teadmisi ja oskusi Transpordiameti heakskiidetud teoreetiliste ja praktiliste oskuste testiga. Eelnevalt lähtudes palun järgmist informatsiooni: millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide; ja millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud praktiliste teadmiste ja oskuste testi. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide; ning millal on Transpordiamet sertifitseerinud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide.

Vastuse teabenõudele sain 17.03.2022, kusjuures vastuses oli nõutud dokumentide puhul toodud vaid viimase andmed (isikute sertifitseerimise otsuse vide ja kuupäev). Muus osas jättis Transpordiamet teabenõude täitmata ega ka põhjendanud seda - näiteks sellise dokumendi puudumisega. Kuivõrd dokument või selle puudumine on oluline asjaolu, palun kohustada Transpordiametit viidatud teabenõuet täitma või faktiliselt põhjendama, miks dokumenti ei saa esitada (nt selle puudumine).

Kuivõrd Transpordiameti vastuses ainsana ära toodud haldusotsus saab tugineda üksnes heaks kiidetud koolituskaval ja heaks kiidetud testil, on asjaolu, et Transpordiamet neid heaks kiitnud ei ole, aluseks haldusotsuse vaidlustamiseks. Kui amet on isikud sertifitseerinud ilma, et oleks täidetud sertifitseerimise alused, on sellega kahjustatud mitme ettevõtte ärihuve, andes konkurentsieelise ettevõttele, kellel puuduvad riigihankes vajaliku kvalifikatsiooniga töötajad; võimaldades koolitust pakkuda isikul, kellel puuduvad selleks vajalikud koolituskavad ja testid.

Olen antud küsimusele eelnevalt tähelepanu juhtinud ning esitanud ka teabenõude (manuses), mille ametnik on sisuliselt täitmata jätnud.

Vaide esitaja palub kohustada Transpordiametit täitma talle esitatud teabenõue, ehk sisuliselt põhjendama 09.03.2022 esitatud teabenõudes palutud dokumentide esitamata jätmist nende puudumisega või esitama nõutud dokumentide registri viited ja kuupäevad.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspektsioon esitas järelepärimise Aviation Consulting OÜ juhatuse liikme Xxxx Xxxxx vaide osas Transpordiameti tegevuse peale teabenõudele vastamisel.
Xxxx Xxxxx küsis Transpordiametilt 09.03.2022 teabenõude korras:

1) millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide;
2) millal on Transpordiamet heaks kiitnud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud praktiliste teadmiste ja oskuste testi. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide;
3) millal on Transpordiamet sertifitseerinud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud. Palun lisada dokumendihaldussüsteemi viide.

Selgituseks Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele lähtume juhtumi asjaoludest ja vastame küsimustele järgnevalt :
1. Kas 17.03.2022 teabenõude vastuses viidatud dokumendiregistri numbrite 13.9-9/21/30720 ja/või 1.1-2/22/20 all registreeritud dokumendid sisaldavad ülaltoodud teabenõude punktides 1 ja 2 soovitud teavet/dokumente?

Ei, järgnevatel asjaoludel - Lennundusseaduse § 46[4] lõike 1 kohaselt peab lennundusjulgestusalane koolitus vastama nõuetele, mis on sätestatud komisjoni määruses (EL) nr 2015/1998, millega nähakse ette lennundusjulgestuse ühiste põhistandardite rakendamise üksikasjalikud meetmed. Lennundusseaduse § 46[4] lõike 2 kohaselt võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud koolitusele julgestusmeetmeid kohaldavat isikut koolitada Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni või Euroopa Tsiviillennunduse Konverentsi poolt korraldataval ja nende poolt tunnustatud või sertifitseeritud julgestusinstruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse kinnitatud koolituskava alusel selle liikmesriigi pädeva asutuse tunnustatud või sertifitseeritud instruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel. See haakub ka Komisjoni rakendusmääruse 2015/1998 lisa punktis 11.7.1 toodud põhimõttega, mille kohaselt kõiki isiku omandatud pädevusi, mille eesmärk on määrusest (EÜ) nr 300/2008 ja selle rakendusaktidest tulenevate nõuete täitmine ühes liikmesriigis, tunnustatakse teises liikmesriigis.

Seega ei ole ülaltoodud menetluse raames tehtud otsuse aluseks ameti poolt heaks kiidetud koolituskava. Transpordiamet on nimetatud aluseid teabenõude esitajale ka varasemalt selgitustaotluste vastustes selgitanud. Manuses meie vastus 07.12.2021 reg nr 13.9-9/21/29084-2 vaide esitajale, milles selgitame käsitletud menetluse asjaolusid.

2. Juhul kui ei sisalda, siis kas Transpordiametil on teabenõude punktides 1 ja 2 soovitud dokumendid olemas ning kas need on registreeritud dokumendiregistris? Juhul kui on, siis miks ei väljastatud vaide esitajale soovitud dokumendiregistri viited, kus küsitud dokumendid on registreeritud? Juhul, kui vaide esitaja küsitud dokumente ei ole koostatud või dokumendiregistris registreeritud, siis miks ei keeldutud teabenõude täitmisest ning ei põhjendatud keeldumist?

Ei. Palun vaadake punktis 1 toodud selgitusi. Kuna vaide esitajale juba selgitati varasemalt sama küsimust, siis pidasime antud küsimust lahendatuks. Kahjuks ei märkinud me seda asjaolu viimases 17.03. 2022 teabenõude vastuses.

Teabevaldaja selgitused täiendavale inspektsiooni järelepärimisele:

Edastame vastused täiendavale järelepärimisele seoses Aviation Consulting OÜ juhatuse liikme Xxxx Xxxxxx vaidega Andmekaitse Inspektsioonile 24.03.2022. Vastame Teie esitatud küsimustele alljärgnevalt:

1. Kas olen Teie vastusest saanud õigesti aru, et vaide esitaja poolt soovitud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud on läbinud koolituse Soome Vabariigi pädeva asutuse koolituskava alusel ning Transpordiamet ei ole eeltoodud isikuid puudutavat koolituskava ega praktiliste teadmise ja oskuste testi lennundusseaduse § 46[5] alusel heaks kiitnud, vaid on lähtunud Soome Vabariigi pädeva asutuse väljastatud dokumentidest.

Menetluse käigus on tuvastatud, et tunnustatud isikud on läbinud koolituse teise liikmesriigi ehk Soome pädeva asutuse kinnitatud koolituskava alusel. Transpordiamet ei ole viidatud koolituskava eraldi menetluse käigus heaks kiitnud. Isikute suhtes tehtava otsuse aluseks on nii Soome Vabariigi pädeva asutuse väljastatud dokumendid ja selgitused kui ka taotluse esitaja poolt edastatud dokumendid. Täiendavalt selgitame, et lennundusseaduse § 46[4] lõike 2 kohaselt võib lisaks käesoleva paragrahvi (§ 46[4]) lõikes 1 nimetatud koolitusele julgestusmeetmeid kohaldavat isikut koolitada Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni või Euroopa Tsiviillennunduse Konverentsi poolt korraldataval ja nende poolt tunnustatud või sertifitseeritud julgestusinstruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse kinnitatud koolituskava alusel selle liikmesriigi pädeva asutuse tunnustatud või sertifitseeritud instruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel.

2. Kui see on nii, siis miks ei keeldutud selgesõnaliselt teabenõude täitmisest põhjusel, et Transpordiametil vaide esitaja soovitud dokumendid puuduvad? Juhul kui Transpordiamet on pidanud vajalikuks vaide esitajale siiski täiendavalt vastata ning selgitada, et teabenõude punktis 1 ja 2 soovitud dokumente Transpordiametil ei ole, siis palun edastada koopia vaide esitajale edastatud vastusest ka Andmekaitse Inspektsioonile.

Me ei ole keeldunud teabenõude täitmiseks, sest oleme asjaolusid teabenõude esitajale selgitanud, nagu oma eelmises kirjas Teile kirjeldasime. Me käsitlesime vaide esitaja pöördumist eelpool viidatud koolituskavade tunnustamise osa pigem selgitustaotlusena, kuna haldusorganina me käitume vastavates menetlustes ühetaoliselt ja selgitasime üldist menetlusprotsessi olenemata taotluse esitajast. Selle tõttu ei pidanud me vajalikuks keelduda teabenõude täitmisest.

Transpordiamet selgitas konkreetse menetluse aluseid ja lennundusseaduse § 46[4] lõikes 2 toodud võimalusi teabenõude esitajale selgitustaotluste vastustes (07.12.2021 reg nr 13.9-9/21/29084-2). Nagu viidatud, siis vaide esitajale juba selgitati varasemalt sama küsimust ning amet pidas antud küsimust lahendatuks. Kahjuks jäi seos vaide esitajale selgituste vahel kajastamata. 14.04.2022 esitas amet vaide esitajale teabenõude menetluse nr 3.3-6/22/5183 juures täiendava vastuse, milles selgitas, et Transpordiamet ei ole käesoleval hetkel lennundusseaduse § 46[5] alusel heaks kiitnud kirjas viidatud tunnustele vastavat ehk Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava ega vaide esitaja kirjas viidatud tunnustele vastavat praktiliste teadmiste ja oskuste testi. Seega ei olnud võimalik väljastada ka küsitud dokumendiregistri viiteid.

3. Kas saan õigesti aru, et 28.01.2022 otsuse nr 1.1-2/22/20 puhul on tegemist otsusega, millega Transpordiamet on sertifitseerinud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud?

28.01.2022 otsuse nr 1.1-2/22/20 puhul on tegemist lennundusseaduse § 46[18] nimetatud julgestusmeetmeid kohaldavate isikute tunnustamise otsusega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

AvTS § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud ülesandeid täites.

AvTS § 5 lg 1 p 1 sätestab, et teabevaldajateks on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused. Seega on teabevaldjaks avaliku teabe seaduses mõistes ka Transpordiamet. Sama seaduse § 11

lg 1 kohustab teabevaldajaid pidama dokumendiregistrit ning AvTS § 12 sätestab, millised dokumendid tuleb dokumendiregistris registreerida ja millised andmed avalikustada. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid asutuse valduses olevatest dokumentidest. Samuti ka viiteid dokumendiregistri metaandmetele kus dokumendid on registreeritud.

AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt avaliku teabe seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Sama seaduse § 20 kohaselt loetakse teabenõue täidetuks, kui:
1) teave on teabenõudjale edastatud seaduses sätestatud viisil;
2) teabenõue on esitatud vastavalt kuuluvusele ja sellest on teabenõudjale teatatud;
3) teabenõudjale on selgitatud võimalust tutvuda avalikustatud teabega.

Juhud, millal teabevaldaja saab teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23.

Teabenõudele vastamine

Antud juhul on vaide esitaja oma 09.03.2022 teabenõudes muuhulgas soovinud viiteid dokumendiregistri metaandmetele, kus on registreeritud järgmised dokumendid:
1) Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava;
2) Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud praktiliste teadmiste ja oskuste test;
3) dokumenti, millega Transpordiamet on sertifitseerinud Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavad isikud.

Kuna vaide esitaja soovis viiteid dokumendiregistris registreeritud teabele ehk dokumenteeritud teabele, siis oli tegemist teabenõudega avaliku teabe seaduse mõistes. Kui Transpordiametil soovitud dokumente ei olnud dokumendiregistris registreeritud, siis oleks tulnud teabenõude täitmisest keelduda ja keeldumist põhjendada.

17.03.2022 vastuses vaide esitaja teabenõudele on Transpordiamet selgitanud, et *julgestusmeetmeid kohaldavat isikut võib koolitada Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni või Euroopa Tsiviillennunduse Konverentsi poolt korraldataval ja nende poolt tunnustatud või sertifitseeritud julgestusinstruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse kinnitatud koolituskava alusel selle liikmesriigi pädeva asutuse tunnustatud või sertifitseeritud instruktori läbiviidaval julgestusalasel koolitusel.* Lisaks on Transpordiamet ka selgitanud, et *Teie päringus viidatud isikute tunnustamise menetlus kannab dokumendiregistris numbrit 13.9-9/21/30720 ning Transpordiamet on selle raames 28.01.2022 teinud otsuse nr 1.1-2/22/20.*

Eeltoodust ei ole üheselt arusaadav, kas antud juhul on isikuid, kelle kohta teavet küsiti koolitatud Transpordiameti poolt kinnitatud koolituskava alusel või on neid koolitatud mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi kinnitatud koolituskava alusel. Ka jääb eeltoodud Transpordiameti vastusest arusaamatuks ka viide menetlusele nr *13.9-9/21/30720*. Transpordiameti 07.12.2021 vastuses vaide esitajale on Transpordiamet küll selgitanud koolituse võimalusi, millest võib kaudselt järeldada, et isikud ei ole ilmselt koolitatud Transpordiameti kinnitatud koolituskava alusel, kuid vastusest ei tulene selgesõnaliselt, et Transpordiametil soovitud dokumendid puuduvad.

Alles inspektsiooni täiendavale pärimisele edastatud vastusest selgub, et Transpordiametil ei ole teabenõude punktides 1 ja 2 soovitud dokumente, mistõttu polnud võimalik edastada ka vastavaid viiteid dokumendiregistrile. Nõustun Transpordiametiga selles, et vaide esitajale edastatud selgitused on küll asjakohased põhjendused, miks vastavaid dokumente ei ole dokumendiregistris registreeritud (ei ole olemas), kuid seda, et teabenõudes soovitud

dokumente ei ole, tulnuks ka selgesõnaliselt teabenõude vastuses vaide esitajale öelda.

Kuna peale inspektsiooni täiendavat järelepärimist on Transpordiamet vaide esitajale 14.04.2022 edastanud ka täiendava vastuse, milles on selgitanud, et *Transpordiamet ei ole lennundusseaduse § 46[5] alusel heaks kiitnud Teie teabenõudes viidatud tunnustele vastavat ehk Pärnu lennuväljal läbivaatust teostavate isikute sertifitseerimise aluseks olnud koolituseks kasutatud koolituskava ega Teie teabenõudes viidatud tunnustele vastavat praktiliste teadmiste ja oskuste testi. Seega ei ole võimalik Teile väljastada ka küsitud dokumendiregistri viiteid*. Samuti on Transpordiamet vastuses inspektsiooni järelepärimisele kinnitanud, et 28.01.2022 otsuse nr 1.1-2/22/20 puhul on tegemist lennundusseaduse § 46[18] nimetatud julgestusmeetmeid kohaldavate isikute tunnustamise otsusega. Sellele on Transpordiamet viidatud ka 17.03.2022 teabenõude vastuses vaide esitajale. Isegi kui teabenõude vastusest ei olnud see vaide esitajale arusaadav, siis on vastav kinnitus käesoleva vaideotsuses Transpordiameti täiendavas põhjenduses ära toodud. Eeltoodust tulenevalt loeb Andmekaitse Inspektsioon vaide esitaja teabenõude menetluse käigus täidetuks, mistõttu puudub alus ettekirjutuse tegemiseks.

Eeltoodust tulenevalt jääb vaie (kohustada Transpordiametit täitma talle esitatud teabenõue, ehk sisuliselt põhjendama 09.03.2022 esitatud teabenõudes palutud dokumentide esitamata jätmist nende puudumisega või esitama nõutud dokumentide registri viited ja kuupäevad) rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel